

ชื่อหัวข้อ

หนังสือเดินทางไทยไปได้ทั่วโลก : โอกาสในการใช้ชีวิต หรือช่องโหว่ในการทำผิดกฎหมาย

ความท้าทาย หรือความสำคัญ/เร่งด่วน และความสอดคล้องกับการขับเคลื่อนนโยบายด้านการต่างประเทศ/สอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่างประเทศ ของหัวข้อที่เสนอ

การเพิ่มอำนาจ/ความทรงอิทธิพลของหนังสือเดินทางไทย (Passport Empowerment) เพื่ออำนวยความสะดวกให้คนไทยเดินทางไปยังประเทศต่าง ๆ โดยไม่ต้องขอรับการตรวจลงตราได้มากขึ้น เป็นหนึ่งในตัวชี้วัดการบรรลุเป้าหมายในห้วงปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่างประเทศ (แผน ๕S/๕ มี) แผนย่อย การส่งเสริมสถานะและบทบาทของประเทศไทยในประชาคมโลก (S๔) อย่างไรก็ตาม การได้รับยกเว้นการตรวจลงตราดังกล่าวมักถูกตีความด้วยความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนว่า เป็นเพียงความสะดวกในการเดินทาง โดยไม่ทราบถึงเจตนารมณ์ที่แท้จริง ซึ่งส่วนใหญ่จะยกเว้นให้ผู้ถือหนังสือเดินทางทูต/ราชการเดินทางไปเพื่อปฏิบัติการกิจด้านการทูต/ราชการในระยะสั้น เช่น ประชุมหารือ ศึกษาดูงาน และยกเว้นให้ผู้ถือหนังสือเดินทางธรรมดาเดินทางไปท่องเที่ยวและไม่ดำเนินกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้ จึงทำให้พบหลายกรณีที่เป็นการเดินทางที่ผิดวัตถุประสงค์ เช่น ใช้เล่มทูต/ราชการเพื่อท่องเที่ยว/ภารกิจส่วนตัว และใช้เล่มธรรมดาเพื่อลักลอบทำงานซึ่งมักเป็นเหตุให้พนักกีนกำหนด เป็นต้น โดยหากมีคนไทยทำเช่นนี้เป็นจำนวนมากและถูกตรวจพบ โดยเฉพาะเมื่อกระทำผิดกฎหมายท้องถิ่นด้วย เช่น ลักลอบทำงานโดยไม่มีใบอนุญาต และพนักกีนกำหนด ก็จะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นต่อประเทศไทยในภาพรวม และอาจทำให้อีกฝ่ายเริ่มพิจารณาทบทวนการยกเว้นการตรวจลงตรา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคนไทยกลุ่มอื่น ๆ ที่ต้องการไปท่องเที่ยวหรือติดต่อธุรกิจระยะสั้นอย่างถูกกฎหมาย เป็นต้น ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบกับการยกเว้นการตรวจลงตราให้คนต่างชาติเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจไทย ก็พบว่าอาจเปิดโอกาสให้ “กลุ่มทุนเทา” หรือ “กลุ่มคนสีเทา” จากบางประเทศเข้ามาดำเนินกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและความเป็นอยู่ของคนไทยในบางพื้นที่เช่นกัน

ดังนั้น การดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อเพิ่มอำนาจหนังสือเดินทางไทยจึงจำเป็นต้องเป็นไปอย่างรอบด้านในทุกมิติเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่คนไทยให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการยกเว้นการตรวจลงตรา ปิดช่องโหว่เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ที่ต้นเหตุเพื่อมิให้คนไทยฉวยโอกาสหรือถูกล่อลวงไปทำงานหรือลักลอบขนสินค้าผิดกฎหมายไปยังต่างประเทศ ไปอาศัยอยู่/ทำงานในต่างประเทศอย่างผิดกฎหมาย ตลอดจนพัฒนาฝีมือแรงงาน/สร้างโอกาสการทำงาน/เจรจาเพื่อทำความเข้าใจในการจัดหาแรงงานฝีมืออย่างถูกกฎหมาย และแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ ในขณะที่จะต้องทำความเข้าใจกับประเทศคู่เจรจาและเสริมสร้างความเชื่อมั่นต่อไทยอย่างต่อเนื่อง